

Τ' όνειρο των Χριστουγέννων

Του Τάσου Μιλπάνη

Απομένανε δέκα έξι μέρες για τα Χριστούγεννα. Μέρα τη μέρα, ώρα την ώρα μετρούσε ο Τάκης το χρόνο που απέμενε, και επειδή τον μετρούσε, τον ξαναμετρούσε, αυτός ο γεροχρόνος τα 'σερνε τα πόδια του, λες και το 'κανε επίτηδες, αργούσε, μα πάρα πολύ αργούσε να φύγει. Και δεν είχε καθόλου άδικο ο μικρός μαθητής να βιάζεται. Θα τραγουδούσε τα κάλαντα και θα γέμιζε τις τσέπες του με καρύδια, μύγδαλα, σταφίδες, σύκα και μανταρίνια. Λιχουδιές που μια φορά το χρόνο είχε την ευκαιρία να γευτεί. Ακόμα με τις δραχμούλες που θα μάζευε, θα αγόραζε από το περίπτερο καραμέλες και γλείφοντας αργά-αργά την κάθε μια, για να μη τελειώσει γρήγορα, θα γλύκαινε το στόμα του για πολλές ακόμα μέρες μετά τις γιορτές. Αλλά και από κρεατάκι θα χόρταινε. Το γουρουνάκι τους, που το τάιζε και το φρόντιζε, είχε μεγαλώσει τόσο που δεν χωρούσε πια στο σπιτάκι του, θα τον αντάμιβε με το νουστιμάτο κρέας του.

Εκείνες μόνο τις γιορτινές μέρες του χρόνου ο μπαμπάς του συνηθίζε να ψήνει μικρά κομματάκια από ψαχνό επάνω στη μασιά στα κάρβουνα της ξυλόσομπας. Ω, τι γλυκιά μυρωδιά! Τι νοστιμιά ήταν εκείνη!

Με τέτοιες γλυκές σκέψεις που τον συνεπήραν δεν άκουσε το κουνούδι που χτύπησε. Ήταν Τετάρτη μεσημέρι, το απόγευμα δεν είχαν σχολείο, είχε πολύ χρόνο ελεύθερο και σκεφτόταν τι θα έκανε στο σπίτι. Τον ταρακούνησε τόσο δυνατά ο συμμαθητής του ο Σταματάκος, που παραλίγο θα 'πεφτε κάτω.

«Έλα, ξύπνα... Πάμε στην πλατεία, ήρθε ο ταχυδρόμος, περιμένω γράμμα από το μπαμπάκα μου... έλα να μου κάνεις παρέα».

Κι επειδή δεν σήκωνε αντιρρήσεις ο συμμαθητής του, αλλά μιας και είχε ελεύθερο χρόνο κι ο ίδιος, τον ακολούθησε.

Η μικρή πλατεία ήταν δίπλα στο σχολείο, ο ταχυδρόμος, ο κύριος Χαράλαμπος, μόλις είχε φτάσει με το μηχανάκι του από τις Φέρες. Φορούσε μια γκρι στολή, με το πηλήκιό του, και είχε ένα ξεφτισμένο δερμάτινο σακίδιο, παραφουσκωμένο με πολύχρωμους φακέλους στην πλάτη του. Μικροί και μεγάλοι κατέφθαναν και παίρνανε θέσεις αναμένοντας γράμμα από τους ξενιτεμένους τους, αλλά και πολλοί άλλοι από περιέργεια. Ο κύριος Χαράλαμπος τώρα είχε βγάλει από το σακίδιο μια μικρή τρομπέτα, την έβαλε στο στόμα και με το κατάλληλο φύσημα, έβγαζε έναν διαπεραστικό ήχο «τούτου – τούτου», καλώντας τον κόσμο να πλησιάσει και να παρευρεθεί στο σημαντικό για το χωριό γεγονός.

Πάντοτε ξεκινούσε από τα πιο ευχάριστα νέα. Ανήγγειλε με στεντόρεια φωνή τα ονόματα όσων είχαν επιταγή, και θα τους έδινε τα χρήματα, όταν θα είχε μοιράσει τα γράμματα. Ήταν τα εμβάσματα των μεταναστών στη Δυτική Γερμανία με παραλήπτες τις γυναίκες τους. Στην εκφώνηση κάθε ονόματος, περίμενε μερικά δευτερόλεπτα για να ακούσει το «να» και μετά συνέχιζε στο επόμενο. Ακολουθούσε η εκφώνηση των επιστολών. Ήπαιρνε ένα μάτσο με γράμματα από το σακίδιο, τα κρατούσε σφιχτά στην αριστερή χούφτα, σάλιωνε τον δείκτη και τον αντίχειρα, τραβούσε το επάνω γράμμα, το 'φερνε κοντά στα μάτια του και φώναζε το όνομα του παραλήπτη. Ησυχία επικρατούσε στο ακροατήριο. Όλοι τους περίμεναν με αγωνία να πιάσουν το γράμμα του δικού τους προσώπου, να μάθουν τα νέα.

Κάπου στη μέση ακούγεται το όνομα της μητέρας του Σταματάκου. Δεν χάνει ευκαιρία και γρήγορα-γρήγορα αρπάζει το γράμμα από το χέρι του κυρίου Χαράλαμπου και πάει παραπέρα. Ανοίγει βιαστικά τον φάκελο, από τη βιασύνη του σκίζει και το γράμμα, ρίχνει μια ματιά μόνο, γιατί το μάτι του ψάχνει με αγωνία κάτι άλλο μέσα στο φάκελο. Από το χαμόγελο που σχηματίζεται στα χείλη του καταλαβαίνει και ο Τάκης, ότι είναι κάτι ευχάριστο. Βλέπει τον συμμαθητή του να βγάζει από μέσα ένα πράσινο χαρτονόμισμα. Μόλις που προλαβαίνει να το δει, γιατί ο Σταματάκος το βάζει στη τσέπη του και παίρνει δρόμο. Είναι ένα χαρτονόμισμα των δέκα Μάρκων. Αντί για το σπίτι ο φίλος του αλλάζει δρόμο. Του λύνει την απορία, όπως το συνηθίζει, απότομα:

- Έλα, πάμε στο μπακάλικο του Κάβουρα, θέλω να ψωνίσω.
- Ε... πάμε...
- Καλώς τα καλά παιδιά... Πάντα ευγενικός ο κύριος Βαγγέλης.
- Θέλω πέντε δραχμές σαλάμι αέρος και πέντε δραχμές μορταδέλα.
- Αμέσως...

Ο Τάκης έχει μείνει άφωνος. Ούτε που ήξερε, ότι υπάρχουν και τέτοια φαγώσιμα. Με το ταφτέρι του βερεσέ ψωνίζανε τα πλέον απαραίτητα. Πετρέλαιο για τη γκαζόλαμπα, σαπούνι, αλάτι, σπάνια ζάχαρη, παστές ελιές, παστές σαρδέλες και δυο φορές το χρόνο θρεψίνη. Υπήρχαν, λοιπόν, και τέτοια καλούδια; Η περιέργειά του είχε φουντώσει. Περίμενε να δει πώς είναι τα σαλάμια και οι μορταδέλες.

Εν τω μεταξύ, ο κύριος Βαγγέλης είχε βγάλει από το ψυγείο το μαστούνι με το σαλάμι και το τοποθετούσε στον πάγκο. Πήρε ένα μακρύ κοφτερό μαχαίρι και με πολύ επιδέξιας κινήσεις άρχισε να κόβει λεπτές-λεπτές φετούλες.

Μμμμμμμ... τι γλυκιά μυρωδιά... τι ροδοκόκκινο χρώμα που είχε με τις λευκές βούλες του! Του 'ρθε λιγοθυμιά. Κι όλο έκοβε φιλές φετούλες, έκοβε, έκοβε... Αφού τελείωσε τις έβαλε στη ζυγαριά, σημείωσε με το μολύβι σ' ένα χαρτί τα γραμμάκια, τύλιξε το σαλάμι στη λαδόκολλα, έβαλε το υπόλοιπο σαλάμι στο ψυγείο και έβγαλε τη μορταδέλα. Αλλη εξ ίσου ευωδιαστή μυρωδιά χτυπούσε τα ρουθούνια του μικρού μαθητή.

Το μετάνιωσε που ήρθε, αλλά ήδη ήταν πια αργά. Πώς θα ξεχνούσε αυτές τις ευωδιαστές μυρωδιές; Πότε θα γευόταν κι αυτός αυτά τα καλούδια; Αλλά δε φτάνανε αυτά, τον περίμενε ακόμα μια

δυσάρεστη έκπληξη. Όταν τελείωσε το κόψιμο των αλλαντικών ο κύριος Βαγγέλης, τα τύλιξε καλά τα έβαλε σε μια σακούλα και τα 'δωσε στον Σταματάκο. Βγάζει από τη τσέπη του ο Σταματάκος το ξένο χαρτονόμισμα και το δίνει στον κύριο Βαγγέλη. Ο Τάκης νόμιζε προς στιγμήν, ότι ο μπακάλης θα δυσανασχετηθεί και θα του ζητήσει Ελληνικό χαρτονόμισμα. Αμ δε! Με γουρλωμένα μάτια βλέπει τον κύριο Βαγγέλη να βάζει στο συρτάρι το ξένο νόμισμα και να δίνει ρέστα στον Σταματάκο. Απ' ό,τι πρόλαβε να δει, ήταν ένα πενήνταρικο και μερικά κέρματα, και να το ευχαριστεί κι από πάνω!

Εεεε.. εξοργίστηκε ο Τάκης. Τι πράγματα είναι αυτά που έβλεπε... δεν το χωρούσε ο νους του. Με τους λογαριασμούς που πρόλαβε να κάνει διαπίστωνε έκπληκτος, ότι το ξένο νόμισμα των δέκα μάρκων αντιστοιχούσε σε περίπου εβδομήντα πέντε Ελληνικές δραχμές! Γιατί... γιατί... γιατί...

Πήραν το δρόμο για το σπίτι. Ο Σταματάκος χαρούμενος, ο Τάκης λυπημένος. Αλλά τον περίμενε ένα τελευταίο βάσανο. Σε μια στιγμή στη μέση του δρόμου, ο συμμαθητής του ανοίγει το ένα χαρτί, βγάζει τρεις φετούλες από το σαλάμι, τις ρίχνει στο στόμα του και αρχίζει να μασουλάει μουγκρίζοντας από ευχαρίστηση. Μοσχομύρισε τριγύρω. Η ευωδιά τρυπούσε τα ρουθούνια τώρα και του Τάκη. Αααα και να μασούσε κι αυτός τώρα μια, μια μονάχα φετούλα... Για μια στιγμή έκανε να ορμήσει, ν' αρπάξει από τα χέρια του το σαλάμι, να το κάνει μια μπουκιά, και να γλείψει και το χαρτί ακόμα, αλλά... Τον σταμάτησαν οι συμβουλές από το σπίτι και από το σχολείο. «Ποτέ μην αγγίζεις ξένο πράμα» ήταν συχνή η φράση που άκουγε από τους γονείς του. «Ποτέ δεν πειράζουμε ξένα πράγματα» ήταν η καθημερινή συμβουλή της αγαπημένης του δασκάλας της κυρίας Αννούλας.

Έπεσε χωρίς στο κρεβάτι, μα του κάκου να τον πάρει ο ύπνος. Πολλά ερωτήματα στριφογύριζαν στο μυαλό του. Τι τον συνέδεε με τον Σταματάκο; Ήταν συνομήλικοι, συμμαθητές, γείτονες και φίλοι. Ήταν;

Συνομήλικοι: Για την ακρίβεια ο Σταματάκος, ενώ ήταν τρεις μήνες μεγαλύτερος του έδειχνε τρία χρόνια πιο μεγάλος. Καλοφαγάς και πολυφαγάς όπως ήταν, είχε τα διπλάσια κιλά από τους περισσότερους συνομήλικούς του. Γκαφατζής και ευέξαπτος επίσης, με το παραμικρό σήκωνε το χέρι του και «χειροτονούσε», όποιον διαφωνούσε στα λεγόμενά του, στολίζοντάς τον και με εκφράσεις των μεγάλων, παρά τις καθημερινές παραινέσεις της κυρίας Αννούλας: «να μη λέτε άσχημα λόγια». Αντίθετα, ο Τάκης ήταν ελαφρύς σαν τον αέρα. Σωστά τους χαρακτήριζε η γειτόνισσα θεία Μαρούδα: «σεις πιδάκι μ'ι μου θκό μ' του Γιαννάκ' δυο τσάκνα έχτι για πουδάκια...» Πού τα σαλαμάκια και οι μορταδέλες... Στο ντουλάπι έβρισκε μόνο ξερό ψωμί, ξερό κρεμμύδι, χλωρό τυρί, παστές ελιές και παστές σαρδέλες. Πιο πολύ το χοντρό αλάτι. Μια κανάτα νερό για μια μπουκιά φαγητού.

Συμμαθητές: Ναι, ήταν στην ίδια τάξη. Τα γράμματα, όπως άκουγε από τους μεγάλους, δεν τα «έπαιρνε». Όλα πολύ δύσκολα του φαινόταν. Και άμα καμιά φορά επέμενε η δασκάλα τους: «γιατί δεν έγραψες την ορθογραφία;» ή «γιατί δεν έμαθες το ποιημάκι;» θύμωνε κι αυτός κι όταν θύμωνε, αρρώσταινε, κι αρρώσταινε βαριά. Τον έπαινε ένας ακατάσχετος βήχας, που φόβιζε τη μαμάκα του, ακουγόταν σ' όλη τη γειτονιά. Αντίθετα ο Τάκης τα 'παιρνε τα γράμματα. Επιμελής μαθητής, υπάκουος, συνεσταλμένος, γι' αυτό και τον αγαπούσε η κυρία Αννούλα, κι όλο του 'βαζε κάτι όμορφα δεκάκια στο τετράδιό του.

Γείτονες: Ναι, ήταν γειτονόπουλα. Τα απογεύματα μαζεύονταν στο κέντρο της γειτονιάς, για να παίξουν τα παιδικά παιχνίδια. Μα, όποιο παιχνίδι και να παίζανε ο Σταματάκος έτσι αργοκίνητος και φασαριόζος που ήταν, όλο έχανε. Κι επειδή δεν του άρεσε να χάνει, δεν έχανε την ευκαιρία να τις ρίξει σ' όποιον του λάχαινε μπροστά του. Για μερικές μέρες τον αποφεύγανε όλα τα παιδιά. Αλλά κι αυτός ξαναθυμόταν ότι ήταν παιδί, ερχότανε την ώρα του παιχνιδιού και παρακαλούσε να τον παίξουν. Ορκιζόταν, ότι δεν θα ξαναβαρέσει, μόλις όμως έμπαινε στο παιχνίδι, πάλι εκνευριζόταν, πάλι έρχανε κλωτσιές, μπουνιές.

Φίλοι: Περιστασιακοί φίλοι. Όταν ήταν ήρεμος ήταν από τους καλύτερους. Στο δρόμο που γυρίζανε από το μπακάλικο στα σπίτια τους, αν του ζητούσε να του δώσει σαλάμι, θα του το 'δινε όλο, μα έπρεπε να του φωνάξει δυνατά, όπως φώναζε ο ίδιος. Ο Τάκης, πάλι, στόμα είχε μιλιά δεν είχε, είχε και περίσσια ψωροπερηφάνια, προτιμούσε να σκάσει παρά να πει τη μαγική λέξη: «δώσε».

Αφού στριφογύρισε κι άλλες φορές στο κρεβάτι κι αφού τα ξανασκέπτησε με τον εαυτό του, αποκαμωμένος πια, παραδόθηκε σε έναν ανήσυχτο ύπνο, γεμάτο άσχημα όνειρα, μα το τελευταίο τον τίναξε λαχανιασμένο επάνω. Γύριζε, λέει, από το σχολείο και κλωτσούσε μια πέτρα μέχρι το σπίτι, έτσι για παιχνίδι. Εκεί λοιπόν που κλωτσούσε την πέτρα το μάτι του έπιασε κάτι μεταλλικό να γυαλίζει. Σκύβει να δει και τι βλέπει... ένα κέρμα, μια ολάκερη δραχμή... Πετάξε από τη χαρά του. Είχε εξασφαλίσει τις καραμέλες της εβδομάδας! Κάνει ένα βήμα μπροστά και να!! Άλλο κέρμα! Το πιάνει, ήταν δίφραγκο! Στο τρίτο βήμα άλλο κέρμα, ένα όμορφο τάλιρο! Στο επόμενο βήμα πια, μια θημονιά με κέρματα! Πολλά, πάρα πολλά ολοκαίνουργα κέρματα! Γέμιζε, γέμιζε τις τσέπες του και τα κέρματα δεν τελειώνανε. Παρατάει την πέτρα και γυρίζει πίσω. Ανοίγει το βήμα του, τρέχει, τρέχει να προλάβει, να αγοράσει σαλάμι αέρος και μορταδέλα. Έχει λαχανιάσει από το τρέξιμο, το χέρι του πιάνει το πόμολο του μπακαλικού, όταν ξαφνικά όλα χάνονται... Βρίσκεται στο κρεβάτι του λουσιμένου στον ιδρώτα. Όνειρο ήταν, πάει, πάει...

Ευτυχώς είναι η ώρα για το σχολείο. Αλαφρωμένος πια ξεκινάει. Του άρθεσαν τα γράμματα, του άρθεσε η καλή του δασκάλα, η κυρία Αννούλα. Μα πώς το ξέχασε. Έχει τη γιορτή της σήμερα, άρα θα τους κεράσει γλυκό! Και μ' αυτή την όμορφη σκέψη τάχυνε το βήμα του.

Πικέρμι 09-12-2014

Διόρθωση στην βιβλιοπαρουσίαση των ποιημάτων του κ. Ι. Σαμουηλίδη

Σημείωση:

Εξ αβλεψίας στο προηγούμενο φύλλο γράψαμε ότι ο Γεράσιμος έλαβε μέρος στο έπος του 40, αντί του ορθού στη μάχη για την απελευθέρωση του Κιλκίς το 1913 εναντίον των Βουλγάρων. Ευχαριστούμε τον κ. Σαμουηλίδη για την επισήμανση και ζητούμε συγγνώμη για την αβλεψία. Στο παρόν φύλλο δημοσιεύουμε ένα άλλο δείγμα της ποιήσής του σε μορφή στίχου δεκαπεντασύλλαβου.

Επίκαιρα

(Από την ποιητική συλλογή «Βροντολαλήματα»)

Μου 'πεσαν όλα δύσκολα στα σύνδρομα της Κρίσης
Αλγεβρικά προβλήματα και πώς μπορείς να λύσεις
Έμπλεξα ανεπανόρθωτα, κακώς, Ευρωδανείων
Αγκαθωτά μνημόνια και πονηρών παγνίων
Κι όσο τα χρόνια τρέχουνε βαραίνουν το κορμί μου
Με φθείρουν καθημερινά λες και θα βγει η ψυχή μου
Και εσύ Ιστορία Λαμπερή την τόσην καταφρόνια
Ποτέ δε μου φανέρωσες στα τρεις χιλιάδες χρόνια
Ό,τι κι αν μαστορεύομαι και λύσεις να θηρεύω
Μέσα στο δόλιο ΔΝΤ το νου μου θα παιδεύω
Φως ιλαρόν ζωντάνευε μες στις παλιές μου μνήμες
Κι αν λίγα θα ονειρεύομαι, θα τραγουδώ με ρίμες
Σατράπης μοιάζει η Τρόικα τα πράγματα οδηγώντας
Σε χώρους πολυδαίδαλους το δίκιο αφηφώντας
Τώρα βροντάτε σήμαντρα διεκδικώντας μέσα
Σε δρόμους τη δικαίωση με τόλμη και με μέσσα
Υψώστε χέρια με γροθιές και φλογισμένο μάτι
Οι αγώνες είναι δύσκαμπτοι μα μ' όνειρα γεμάτοι
Σήκω καμιά της 'πομονής με τόσες ταπεινώσεις
Τα χρέη που σε φόρτωσαν μπορείς να ξεπληρώσεις;
Ιγνάτιος Σαμουηλίδης

Βιβλιοπαρουσίαση

Παρουσίαση του βιβλίου του Καψίδη Ναθαναήλ «Γεμιστής Δρόμωνα», που έγινε στο Ανθίμειο ίδρυμα στις 11-5-2014

Σας καλησπερίζω με τη σειρά μου και σας καλωσορίζω στην παρουσίαση του βιβλίου του κ. Καψίδη Ναθαναήλ, «Γεμιστής Δρόμωνα, αναμνήσεις παιδικών χρόνων». Θα ήθελα πρώτα απ' όλα να τον ευχαριστήσω για την τιμητική πρόσκληση που μου έκανε να το προλογίσω. Μόλις το πήρα στα χέρια μου το διάβασα μονομιάς και πιστεύω πως αποτελεί ένα πολύ βασικό βιβλιογραφικό οδηγό για τη λαογραφία του τόπου μας και μια έμπρακτη προσφορά τιμής στον πολιτισμό της περιοχής μας.

Το παρόν βιβλίο αποσκοπεί στην καταγραφή και προβολή του λαϊκού πολιτισμού σε μια τεχνολογική εποχή, όπου το παραδοσιακό έχει ακυρωθεί και περιθωριοποιηθεί, όπως πολλοί νομίζουν. Στον χώρο των λαογράφων όμως τις τελευταίες δεκαετίες έχει επικρατήσει μια διαφορετική θεώρηση σε ό,τι αφορά τον παραδοσιακό πολιτισμό. Υποστηρίζεται ότι δεν είναι στατικός αλλά δυναμικός και επομένως τα στοιχεία του δεν επιβιώνουν στο περιθώριο της σύγχρονης κοινωνίας αλλά μεταλλάσσονται. Όταν για πρώτη φορά πριν από πέντε περίπου χρόνια διάβασα ένα από τα πρώτα κείμενά του, που δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Βήρα», συνειδητοποιεία πως ο ίδιος αισθάνεται ηθική υποχρέωση να διατηρήσει τον λαϊκό πολιτισμό και να τον προβάλλει ιδιαίτερα στις νέες γενιές.

Το χωριό του αποτέλεσε όχι μόνο τον γενέθλιο τόπο του αλλά και πηγή έμπνευσης και δημιουργίας, γιατί ο τόπος μας αποτελεί προέκταση του εαυτού μας. Η αγάπη του για τη Γεμιστή και η έντονη επιθυμία του να προωθεί με κάθε τρόπο τον πολιτισμό τον οδήγησαν στη προσπάθεια να ξαναδέσει το νήμα του χρόνου με περισσή ευαισθησία σαν άνθρωπος που θέλει και γνωρίζει πώς να επιστρέψει ταξιδεύοντας με τη σκέψη, με ένα χαμόγελο ή με ένα δάκρυ σε εποχές αλλοτινές. Προσπάθησε να καταγράψει και να περιγράψει από τη λήθη του χρόνου ήθη, έθιμα, πρόσωπα, ονόματα, τη διάλεκτο, λόγια παλαιών ανθρώπων και άλλα στοιχεία της καθημερινής ζωής του τόπου μας. Κάνει διαδρομές στο χρόνο, που θα μπορούσαμε να τις χαρακτηρίσουμε ανασές κοντά στο ποτάμι, «όπου ξεκουράζονταν και δροσίζο-

Συνέχεια στη σελ. 7

νταν τα παιδιά, έπαιζαν με τα παιδιά από την απέναντι πλευρά, αφήνοντας τη πολιτική για τους μεγάλους», όπως γράφει ο ίδιος, ματιές σε ένα μακρινό ορίζοντα, όπου γλεντά με τα έθιμα του γάμου, ξενυχτά στα νυχτέρια, κοπιάζει και σκληραγωγείται στα αλώνια. Τον εμπνέει και τον συγκινεί η επιστροφή στο σχολείο, όπου μαθαίνει τα πρώτα του γράμματα, τον καθηλώνει ο ήχος της καμπάνας που χτυπά άλλοτε χαρούμενα και άλλοτε θλιμμένα καλώντας τους πιστούς σε όλες τις γιορτές της χριστιανιστικής. Ακολουθεί τα βήματα της μνήμης στο χωριό των παιδικών του χρόνων, περιπλανιέται στους δρόμους και τους χώρους. Ακούει τις χαρούμενες φωνές των παιδιών που παίζουν κρυφτό και συναίτη φίλους και συγχωριανούς στα καφενεία.

Ο συγγραφέας όμως δεν έκανε απλές αναδρομές στο παρελθόν στο καλαίσθητο βιβλίο του, δεν περιέγραψε μόνο τόπους και ανθρώπους, δεν δάκρυσε ίσως στρέφοντας το βλέμμα του στο παρελθόν, δεν συνέβαλε μόνο στη γνώση του παρελθόντος και στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και στην καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και κρίσης.

Οι σύγχρονοι ιστορικοί παραδέχονται ότι πίσω από τη συνειδητή καταγεγραμμένη ιστορία υπάρχει μια ασυνείδητη ή υποσυνείδητη ιστορία, που δεν έχει καταγραφεί· πρόκειται για την αδιάκοπη ροή της καθημερινής ζωής, για τα λόγια που ειπώθηκαν, για τις πράξεις που έγιναν, αυτή η σιωπηλή ζωή, υποστηρίζουν, δεν πρέπει να παρασιωπηθεί.

Η συνειδητοποίηση της ιστορικότητας του λαϊκού πολιτισμού δίνει μία σημαντική ώθηση στην επιστήμη της λαογραφίας. Τα λαογραφικά βιβλία είναι θησαυροφυλάκια του παρελθόντος, στα οποία φυλάσσεται η μνήμη της πορείας του λαού μας.

Η συγγραφή ενός βιβλίου δεν δίνει μόνο εσωτερική χαρά σε εκείνον που το γράφει αλλά έχει και ένα εξωτερικό γνώρισμα, που είναι η αμοιβαιότητα και η διανομή των αισθημάτων με το κοινό.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε όσους θέλουν να ταξιδέψουν στο παρελθόν, επιστρατεύοντας ταυτόχρονα επινοητικότητα και κουράγιο για το μέλλον.

Εύχομαι, κ. Καυφίδη, να συνεχίσετε με τον ίδιο ζήλο, την ίδια σοβαρότητα και υπευθυνότητα την αξιοθαύμαστη προσπάθειά σας και το βιβλίο αυτό να γεννήσει και άλλα.

Μαρκοπούλου Μελπομένη, Φιλολόγος

* Το βιβλίο «Γεμιστής Αρώμενα», διατίθεται από το Σύλλογο μας στην τιμή των 10 Ευρώ. Επικοινωνία: Μαρία Λαζίδου 6977367103

Βιβλιοπαρουσίαση

Η Κάθοδος των Τριακοσίων Εβριτών στρατεύσιμων στη μάχη της Κρήτης το 1941

Η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Έβρου (Ε.Π.Ο.Φ.Ε.), τιμώντας τους Τριακόσιους Εβρίτες που πολέμησαν στην πρώτη γραμμή της Μάχης της Κρήτης το 1941 στον Τομέα Ηρακλείου, διοργάνωσε εκδήλωση Μνήμης και Τιμής, την Κυριακή 12 Οκτωβρίου 2014, στο Νομαρχείο Έβρου.

Η αποκάλυψη της ιστορικής αλήθειας, ότι τριακόσιοι Εβρίτες πολέμησαν στην πρώτη γραμμή της μάχης της Κρήτης το 1941, ξεκίνησε, από μια απροσδόκητη συγκυρία, από τη Μαίρη Τζιβελέκη, με παράλληλη αυτήν του Κρητικού Κωνσταντίνου Μαμαλάκη, συμβούλου του Ιστορικού Μουσείου της Κρήτης.

Τα μέχρι τότε αποτελέσματα της έρευνας (φωτογραφικό υλικό, μαρτυρίες, ονόματα, ειρήσθω εν παρόδω, βρέθηκαν 180 ονόματα από τους 300 και στην εκδήλωση παρευρίσκονταν δύο ζώντες υπέργηροι, οι κύριοι Κούπας και Πατρικής, φανταράκια του 1941) παρουσιάστηκαν από τη Μ. Τζιβελέκη.

Διακρίνονται από αριστερά: Ελένη Τζιβελέκη, Κωνσταντίνος Μαμαλάκης, Ελένη Μαρτίσου και Ελένη Ρουσοπούλου.

Ο Κ. Μαμαλάκης τόνισε τη σημασία της ύπαρξης του ημερολογίου του Χ. Ρουσοπούλου, που αποσπάσματά του θα περάσουν στη διεθνή βιβλιογραφία. Μετά από 73 χρόνια (όπως και εμείς οι Εβρίτες, βέβαια) οι Κρήτες έμαθαν με έκπληξη πως στο πλευρό τους πολεμούσαν παιδιά της Θράκης. Παιδιά που οι ψυχές τους δεν αναπαύονται σε νεκροταφεία, σ' αντίθεση με τους στρατιώτες των Γερμανών και των συμμάχων. Εξέφρασε την ελπίδα ότι, παρόλο που μας αδελφώνει ο τρόμος και το αίμα, «δε θα παραστεί ανάγκη εμείς οι Κρητικοί ν' ανταποδώσουμε το οφειλόμενο».

Η κυρία Θεοδωρακοπούλου Ελένη, κόρη του συγγραφέα του ημερολογίου, παρουσίασε αποσπάσματα από το έργο του πατέρα της.

Η συγκίνηση ήταν έκδηλη στο ακροατήριο. Τα μάτια των παρευρισκόμενων παιδιών, εγγονών, γαμπρών και νυφάδων αυτών των αγωνιστών, γέμισαν δάκρυα.

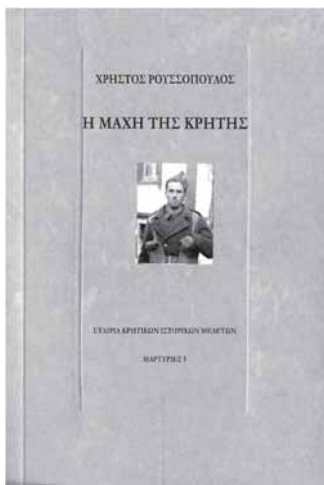
Ευχής έργον θα είναι η ίδια η Μ. Τζιβελέκη να καταθέσει γραπτώς τον καρπό της ιστορικής γνώσης που συνέλεξε.

Την όλη εκδήλωση τη συντόνιζε ο δημοσιογράφος Δημήτρης Κολιός.

Σας αποστέλλω δύο φωτογραφίες από την εκδήλωση και το λόγο μου.

Ελένη Μαρτίσου-Τσιλιγκίρη

Η Κάθοδος των Τριακοσίων Εβριτών στρατεύσιμων στη μάχη της Κρήτης το 1941

Ποια ήταν η σπίθα που πυροδότησε την επιθυμία στη Μαίρη Τζιβελέκη να μάθει για την ολιγόχρονη ζωή του παππού της, Θεοφάνη Δημοσχάκη;

– Το ξάφνιασμα από την πληροφορία ότι ο είκοσι ενός χρονώ παππούς της πολέμησε γενναία και σκοτώθηκε στη μάχη της Κρήτης;

– Η Ειμαρμένη που την έφερε στα Κρητικά χώματα λόγω σπουδών του γιου της;

– Η Μνημοσύνη που ζητούσε δικαιοσύνη; Τι τα σφιγμένα χείλη της γιαγιάς Ευαγγελίας δε μίλησαν ποτέ για τον άνδρα που δεν καλογνώρισε και στρατεύθηκε «εγκαταλείποντάς» την μ' ένα μωρό στην αγκαλιά πέντε μηνών.

– Το βλέμμα της προγιαγιάς της Στεργιανής, που ήρθε και φώλιασε αιώνια το πένθος σ' αυτό, μ' όλο το παράπονο και τη θλίψη για το χαμό του αγαπημένου γιου;

– Ο καημός του προπάππου Σπυριδώνα, που σε λίγο καιρό από το σκοτωμό του λατρεμένου γιου πέθανε και αυτός;

– Η ανομολόγητη επιθυμία της μητέρας της να βρει τον τάφο του πατέρα που δε χάρηκε;

– Η η εσώτατη ανάγκη να βρεθούν τα κόκκαλα, να στηθεί το μνημύρι;

Ό,τι και να 'ναι το 2009 ήρθε το πλήρωμα του χρόνου να συρθεί το πέπλο της λήθης.

Επανελημμένα τα τηλεφωνήματά της. Τέλος, απευθύνεται στο Ιστορικό Μουσείο της Κρήτης. Η απάντηση ήρθε από το πρόσωπο του Κώστα Μαμαλάκη.

ΑΓΑΠΗ ΚΙ ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΛΟΥ ΤΑ ΣΠΛΑΧΝΑ ΤΟΥΣ ΤΑΡΑΖΟΥΝ, της θρακιοτοπούλας από βοριά, από νοτιά του Κρητικού. Και οι δυο τους έχουν μεγάλη αγάπη και βαθιά αίσθηση του μεγαλείου της πατρίδας· η πατρίδα είναι και μητέρα ηρώων και πρέπει ο μίτος της Α-λήθειας να ξετυλιχθεί.

Όταν το 2010 η Μαίρη Τζιβελέκη βρίσκεται στην Κρήτη, από τα Ρύζια Έβρου η επισκέπτρια του Μουσείου Ηρακλείου γνωρίζει την «κάθοδο των τριακοσίων» και δίνει στον Κώστα Μαμαλάκη την κάρτα της. Η αρχή έγινε. Καταστρώνεται το σχέδιο δράσης από κοινού, Μαμαλάκη -Τζιβελέκη. Ο οίστρος της έρευνας κυριεύει την ψυχή της Μ. Τζιβελέκη. Από το 2010 βρίσκεται σε κατάσταση πυρετώδους αναζήτησης. Πρέπει να μάθει και θα μάθει. Είναι χρέος της.

Το ξεκίνημα γίνεται από τα Ρύζια, από τον Θεοφανίδη, ο οποίος θα την παραπέμψει στο Δημήτριο Βολοβότση, στο Τυχερό. Φέρες-Αλεξάνδρουπολη-Νίσα-Αρίστηνο-Κυανή-Άνθεια-Ελιά-Ορεσιάδα-Νέο Χειμώνιο.

Για να ξεδιπλώσουν οι μνήμες, οι ψυχές πρέπει να εμπιστευθούν. Και την εμπιστεύονται. Στη δεύτερη, τρίτη, ίσως και περισσότερες επισκέψεις της, η σχέση γίνεται αγαπητική. Η Μαίρη Τζιβελέκη στο πρόσωπο κάποιων βλέπει τον παππού της, ενώ οι γέροντες κολακεύονται πιθανόν που ένας νέος άνθρωπος ενδιαφέρεται για το παρελθόν τους, συγκινούνται από τη σοβαρότητά της, την υπευθυνότητα, το σεβασμό και το ζήλο της να μάθει και ενθουσιάζονται. Αυτές τις μαρτυρίες ποφορικές ή γραπτές τις επεξεργάζεται, δακτυλογραφεί και, μέσω υπολογιστή, τις αποστέλλει στο ΕΚΙΜ.

Ανέλπιστα από συγγενικό της πρόσωπο μαθαίνει για το Χρήστο Ρουσοπούλο και οδηγείται στην κ. Ελένη Θεοδωρακοπούλου, η οποία έχει χειρόγραφο ημερολόγιο της Μάχης της Κρήτης του πατέρα της. Τύχη αγαθή. Όλα πια παίρνουν το δρόμο τους.

Με επιμέλεια κειμένου της Κλαίρης Μιτσοτάκη, σημειώσεις της Λυδίας Καστρογιάννη και Κώστα Μαμαλάκη, με φωτογραφικό και ιστορικό υλικό από το αρχείο του ΕΚΙΜ (Εταιρία Κρητικών Ιστορικών μελετών) εκδόθηκε το παρόν βιβλίο «Η Μάχη της Κρήτης» του Χρήστου Ρουσοπούλου, που περιλαμβάνει και άλλες ένδεκα μαρτυρίες αγωνιστών.

Στο επίμετρο του βιβλίου, ο Κώστα Μαμαλάκης, ακριβολόγος και σαφής, μας δίνει το ιστορικό αυτού του εκπονήματος.

Όσον αφορά τη διήγηση του Χ. Ρουσοπούλου δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με τα γραφόμενα στο εισαγωγικό σημείωμα του βιβλίου: «είναι μια διήγηση δραματική, συχνά συγκλονιστική, οπωσδήποτε συγκινητική, πολύτιμη αλλά και μαζί απέρριπτη, απροσποίητη, χαριτωμένη και καμιά φορά διασκεδαστική»· η δε περιγραφή του «άμηση και σβέλτη».

Γενικότερα, η συμβολή της ιστορικής αυτής πηγής στην προώθηση της ιστορικής γνώσης πολύτιμη. Ειδικότερα, για μας τους Θρακιώτες πολυτιμότερη, γιατί είναι το ξεδιπλωμα άλλης μιας πτυχής της προσφοράς μας στο γενικότερο συμφέρον, προσφοράς περιφρονημένης από τα σχολικά βιβλία και αγνοημένης και από εμάς τους ίδιους, όχι απαραίτητα από υπαιτιότητα μας.

Πέρα όμως από αυτά, το βιβλίο αυτό διδάσκει αβίαστα υψηλό φρόνημα, αγωνιστικότητα, εθνική υπερηφάνεια, εγκαρτέρηση, θάρρος, αντοχή, πίστη, φιλοξενία, αλληλεγγύη, αγάπη.

Πόσο η σκηνή μέσα στο θρακιώτικο σπίτι στις δύο τ' Απρίλη του 1941 μας θυμίζει το ηρωικό ήθος των Λακεδαιμονίων! ΜΗ ΠΟΙΕΙΝ ΚΡΑΥΓΗΝ, ΑΛΛΑ ΣΙΓΗ ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΦΕΡΕΙΝ.

Όχι μόνο αδάκρυτη και αστέναχτη η Θρακιά όπισσα δέχεται τη μοίρα της, αλλά εμψυχώνει, παρηγορεί, εύχεται και κατευοδώνει τον άνδρα (σελ.17).

Πάνδημος ο θρακιώτικος λαός απ' όλους τους σιδηροδρομικούς σταθμούς ξεπροβόδιζε τους 300 στρατεύσιμους.

Όταν, μετά από τετραήμερη υποτυπώδη εκπαίδευση στο Ναύπλιο, το Μ. Σάββατο στις 19 Απριλίου 1941 απέπλευσαν και ανήμερα του Πάσχα βρίσκονται έξω από τα Χανιά, στις Μουρνιές, το

χωριό του Ε. Βενιζέλου, ο Κρητικός λαός έχει στήσει στην πλατεία του χωριού τα τραπέζια με πλούσια εδέσματα και τσικουδιά να τους φιλέψει. Τρώνε, πίνουν, τραγουδούν χορεύουν και αυτό επαναλαμβάνεται και τη Λαμπροδευτέρα (σελ.54, 55).

Ας περνάν τα Γερμανικά αεροπλάνα πάνω από τα κεφάλια τους, ο χορός καλά κρατάει.

Πώς, λοιπόν, να μη θυμηθούμε τα λόγια του Δ. Σολωμού:

«Δεν τους βαραιν' ο πόλεμος άλλ' έγινε η πνοή τους,
κ' εμπόδισμα δεν είναι
Σ' τας κορασιαίς να τραγουδούν, και στα παιδιά
να παίζουν».

Και είναι παιδιά τα δεκαεννιάχρονα και εικοσάχρονα αμούστακα και αγύμναστα Θρακιοτόπουλα. Όταν αρχίζουν οι βομβαρδισμοί των Γερμανών στο Ηράκλειο, για να μη συγκεντρώνονται και γίνονται στόχος τους, σταμάτησαν την εκπαίδευση. Βρίσκονται στις 5 του Μάη στους πρόποδες του Κακού Όρους. Μας λέει ο Χ. Ρουσοπούλος ότι βρήκαν τρόπο τότε να ψυχαγωγούνται, ξεριζώνοντας μεγάλες πέτρες και κατακυλώντας τες όλοι μαζί σε βαθιές χαράδρες (σελ.69).

Με νεανική τρέλα, λοιπόν, και ακαταπρόνοητα, κι ας πίνουν υφάλμυρο νερό και δεν έχουν τροφή. Βέβαια, η Κρητική γη είναι φιλόξενη, τους δωρίζει το γλυκό ώριμο καρπό του σιταριού, τους χοχλιούς της (τα σαλιγκάρια), τα ξερά κουκιά της και τα ξινόχορτά της. Και ενώ τους προκαλούν τα πλούσια συσσίτια των Άγγλων, τα Θρακιοτόπουλα δε διεκδικούν, αντιθέτως, στεναχωριούνται, γιατί καταστρέφουν τη σοδεία του Κρητικού Λαού. Με εγκαρτέρηση υπομένουν μια, δυο, τρεις, τέσσερις, πέντε μέρες πείνα και πολεμούν έχοντας δίπλα τους ένα ψυχωμένο λαό (σελ.63).

Όταν αρχίζει η μάχη, φανερώνεται η Ελληνική ψυχή (σελ. 82, 85, 86, 226, 227). Αψηφούν το θάνατο. Αυτά τα Θρακιοτόπουλα ξεκίνησαν τον Απρίλη του 1941 με ιδανικά και πίστη· φοβήθηκαν στο πεδίο της μάχης, αλλά ανδρώθηκαν σ' αυτό· ξεπέρασαν τη δειλία τους και αποτύπωσαν αβίαστα με τη δράση τους υψηλό φρόνημα. Σκίζουν με αγανάκτηση τις Γερμανικές προκηρύξεις για παράδοση.

Ας έγινε μετά την ισοπέδωση των πόλεων των Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, η συνθηκολόγηση και η παράδοση στους Γερμανούς. Ξέρουν ότι είναι οι νικητές. Μόνο να, πληρώθηκε η εθνική τους υπερηφάνεια· και ο ανθυπολοχαγός τους, όταν τους συγχαίρει για την ανδρεία τους και τους χαιρετά, φεύγει βιαστικά να μην τον δουν να κλαίει.

Κλείνοντας, δε μπορούμε ν' αναχαϊτίσουμε κάποιες σκέψεις που μας κατακλύζουν. Λοιπόν, θα απαξιώσουμε αυτό το παρελθόν, συντασσόμενοι με την πολιτική άποψη «δεν είμαστε στο 1912 ούτε στο 1940»; Τι συμβαίνει μ' εμάς τους Νεοέλληνες; Τόσο πολύ μεταλλαχθήκαμε σε άβουλα όντα, δειλά, σκηνικά, φοβισμένα και μόνον καταναλωτικά;

Προχωρά τόσο ύπουλα η σήψη που κατατρώει αξίες και πίστη; Είναι τόσο αόρατη και βελούδινη η τυραννία, ώστε χάσαμε την αγωνιστικότητά μας;

Όχι. Η δημιουργία αυτού του βιβλίου σημαίνει πνευματικό αγώνα. Η συνέχιση της έρευνας από τη Μ. Τζιβελέκη είναι επίτιμος αγώνας, προκειμένου να βιωθεί η αλήθεια της καθόδου των τριακοσίων.

Εάν μελετήσουμε αυτό το βιβλίο, είναι αγώνας· και αν μας γεννηθούν ερωτήματα, αμφισβητήσεις, συναισθήματα θαυμασμού, εθνικής υπερηφάνειας, είναι κέρδος· των τριακοσίων η κάθοδος γίνεται ανύψωση νου και καρδιάς.

Εξάλλου, η παρουσία σας σ' αυτήν την αίθουσα, θυσιάζοντας το κυριακάτικο πρωινό, αποδεικνύει όχι μόνο περιέργεια, ενδιαφέρον αλλά και πίστη στην αξία της μνήμης, της ιστορικής γνώσης που είναι εχέγγυο της επιβίωσής μας.

Για να ενδυναμωθεί, λοιπόν, η τοπική ταυτότητα, αυτό το βιβλίο καλό θα είναι να διανεμηθεί σ' όλα τα σχολεία του Νομού, ώστε να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο της διδασκαλίας της τοπικής ιστορίας και να εμπλουτισθούν όλες οι βιβλιοθήκες, δημόσιες και ιδιωτικές.

Ευχαριστούμε θερμά τους όλους τους συντελεστές στη δημιουργία αυτού του έργου.

*Το μνημύρι του είκοσι ενός χρονώ παππού σου
το έστησες αιώνιο, αθάνατο.*

*Κλείσε μέσα στην ψυχή σου το λόγο του ποιητή,
αγαλλίασε και απόκτησε συνέχισε.*

*«Τώρα το χέρι του θανάτου
αυτό χαρίζει τη Ζωή
και ο ύπνος δεν υπάρχει
Θάνατο, θάνατον πατήσας».*

Οδ. Ελύτης

Ελένη Μαρτίσου-Τσιλιγκίρη

Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Θράκης

*Από το βιβλίο του Αυγερινού Μαυριώτη
«Θρακική Λαογραφία»*

ΤΑ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ

Στη Θράκη, Χριστούγεννα χωρίς χοιρινό είναι κάτι που δε μπορεί να το βάνει ο νους του ανθρώπου. Γι' αυτό κάθε νοικοκύρης πρέπει να θρέψει το γουρούνι του, να το έχει έτοιμο να το σφάζει αυτές τις μέρες.

Όλο το χρόνο το φροντίζει με αληθινό μεράκι, το ταΐζει, το ποτίζει και χαίρεται όσο το βλέπει να μεγαλώνει και να χοντραίνει μέρα με τη μέρα.

Την παραμονή των Χριστουγέννων, μαζεύονται οι άντρες της γειτονιάς, σπάζουν μ' ένα μπαλάκι τον κότσο, τραβούν έξω το γουρούνι και τ' αφήνουν στην αυλή να κάμει μερικές βόλτες. Δε βιάζονται να το πιάσουν ούτε φοβούνται μήπως τους φύγει. Είναι έτσι θρεμμένο και τα πόδια του πιασμένα από την πολύμηνη ακινησία, που με δυσκολία περπατά.

Το σφάζουν χωρίς να κόβουν το κεφάλι του παρά με μια μαχαίριά μοναχά στο λαϊμό. Γι' αυτό ο σφάχτης πρέπει να 'ναι τεχνίτης.

Θυμάμαι τον καπετάν Νικολή, ένα λεβεντάνθρωπο από την

Συνέχεια στη σελ. 8

Αντί ... Απολογισμού

Συνέχεια από σελ. 1

δα για το μέλλον της. Επιτέλους είναι καιρός να σκεφθούν μόνο την πατρίδα και το λαό της και να τοποθετήσουν πάνω από το κομματικό συμφέρον τη σωτηρία τους, γιατί με την πολιτική τους έχουν οδηγήσει τον λαό μας στην κατάθλιψη. Η κατάθλιψη γίνεται θυμός εσωτερικός που αν ξεσπάσει γίνεται σεισμός και τότε οι κοινωνικές εκρήξεις λαμβάνουν ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

Ας μας επιτραπεί εδώ να θίξουμε και τις δικές μας ευθύνες, τις ευθύνες του λεγόμενου κυρίαρχου λαού, που δεν σταματούν μόνο στην εκλογική διαδικασία και επιλογή των εκλεκτών μας. Οι περισσότεροι δέχθηκαν και εν πολλοίς ανέχθηκαν ένα πολιτικό σύστημα, που όλοι σήμερα θεωρούν υπεύθυνο για όσα συμβαίνουν. Το ίδιο το πολιτικό σύστημα, για να αποσπάσει την ψήφο των πολιτών, οδήγησε πολλούς στο να ενδιαφέρονται μόνο για ίδιον όφελος και δικαιολογούσαν τα πά-

Κάποιοι, ίσως λιγότεροι, ενεπλάκησαν στους μηχανισμούς εξουσίας, όπου κατά γενική ομολογία συνέβη και η μεγαλύτερη κατασπατάληση του δημόσιου πλούτου και κάποιοι απολάμβαναν, εις βάρος βέβαια των υπολοίπων, οφέλη που δεν έπρεπε να λαμβάνουν, όπως παράνομες συντάξεις, παράνομες επιδοτήσεις, εικονικά έργα, καθώς και τις λεγόμενες μίζες και άλλα, που και μόνο η αναφορά τους προκαλεί ντροπή.

Σε ό,τι αφορά στα πεπραγμένα του συλλόγου μας αυτή τη χρονιά, πραγματοποιήσαμε τους στόχους που είχαμε θέσει, με κυριότερη εκδήλωση, εκτός των άλλων που κάθε χρόνο πραγματοποιούμε, την ενεργό συμμετοχή μας στην δημιουργία και τοποθέτηση του μνημείου πεσόντων Θρακών στον κήπο ηρώων της Ιερής πόλης του Μεσολογγίου.

Στα γενικότερα πολιτιστικά δρώμενα ιδιαίτερη μνεία κάνουμε στο Πανθρακικό αντάμωμα, που έγινε στο Διδυμότειχο με μεγάλη συμμετοχή και επιτυχία, καθώς και στις δράσεις του συνόλου των απανταχού Θρακικών σωματείων, στα οποία αξίζει κάθε έπαινος. Παρακολουθούμε με αγωνία κάποια προβλήματα που παρουσιάστηκαν στην Πανθρακική Ομοσπονδία Νότιας Ελλάδας (ΠΑΟΝΕ) και πιστεύουμε με τη βοήθεια όλων μας να ξεπεραστούν.

Στην ιδιαίτερη πατρίδα μας τα πράγματα παρέμειναν σχεδόν στάσιμα και σε ορισμένους τομείς πήγαν χειρότερα, όπως στην κτηνοτροφία μας, που επλήγη από τις ζωνόνους, με αποτέλεσμα τη θανάτωση χιλιάδων ζώων, που οδήγησε τους κτηνοτρόφους μας στην απόγνωση.

Αγαπητοί μας συμπατριώτες. Η Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδα μας, που απευθύνεται σε όλους ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων, δεν τοποθετείται κομματικά. Είναι απέναντι σε κάθε τι που βλάπτει το λαό μας και την πατρίδα μας. Σέβεται απόλυτα τις πεποιθήσεις και τις επιλογές του καθενός και βάζει πάνω απ' όλα την ενότητα και την κοινωνική αλληλεγγύη, αγαθά πολύτιμα για την πορεία μας, που δεν αξίζει να διαρραγούν για μικροκομματικούς λόγους.

Πιστεύουμε στο λαό μας, με τα λάθη του, ιδιαίτερα στους συμπατριώτες μας, που υπερηφανευόμαστε ότι είμαστε κάτι διαφορετικό, με χαρακτηριστικά μαχητικότητας, αγωνιστικότητας, αντοχής και υπομονής και έκδηλη την κοινωνική αντίληψη και την συναντίληψη για τον άνθρωπο.

Στέλνουμε μήνυμα αγωνιστικής αντιμετώπισης των προβλημάτων, για να ξεπεράσουμε ενωμένοι και τις σημερινές δυσκολίες. Ο Έλληνας είναι μαχητής. Πάντα ήταν. Ας θυμηθούμε: Θερμοπύλες, Μαραθώνας, Σαλαμίνα, Αλέξανδρος, Βυζάντιο. Και ύστερα ήρθε ο Τούρκος και δεν ήθελε να φύγει. Μα το 1821 δίδαξε και ελευθέρωσε και ήρθε το 1940 και η Εθνική Αντίσταση για την κορύφωση. Βαρύς ο φόρος αίματος, μα το τίμημα είναι η ελευθερία.

Με πίστη στα ιδανικά της φυλής μας, με αγάπη, ομόνοια, αλληλεγγύη, αισιοδοξία και δύναμη πνεύματος θα κάνουμε αυτά που πρέπει, για να παραδώσουμε στα παιδιά μας την πατρίδα «πλειώ και αρειώ» (μεγαλύτερη και ισχυρότερη), όπως έλεγαν στον Όρκο τους οι Αθηναίοι έφηβοι, που λέγεται ότι έγραψε ο Σόλων.

Ευχόμαστε σε όλους τους συμπατριώτες μας και τους απανταχού της οικουμένης Θρακιώτες, ιδιαίτερα στους ξενιτεμένους, το νέο έτος να είναι δημιουργικό, ελπιδοφόρο, καλύτερο από κάθε προηγούμενο και ο Χριστός μας που γεννήθηκε αυτές τις μέρες να φέρει την αναγέννηση και στις καρδιές μας.

Καλή και Ευλογημένη Χρονιά.
Η Συντακτική Επιτροπή

ΠΑΡΘΕΝΟΝ
Βυζαντινός Παραδοσιακός Οικισμός
Σίθωνια - Χαλκιδικής

ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ
Χαρπαντίδη

Λάζαρος Χαρπαντίδης
Τηλ. κρατίσμων: 23750-72907
Κιν. 6974495254

Η εκδρομή μας στην Αρκαδία

Συνέχεια από σελ. 1

θανμασμό και το δέος σου προκαλούν λύπη και απογοήτευση. απολαύσαμε μόνο απ' έξω από την περιφραγή.

Συνεχίσαμε για το χωριό Βάστα, υψόμ. 860 μ., με πληθυσμό 70 κάτοικοι περίπου. Κάτω από το χωριό απλώνεται κατάφυτη και ειδυλλιακή ρεματιά με πυκνό δάσος από θεόρατες βελανιδιές, όπου βρίσκεται ο Ναός της Αγίας Θεοδώρας. Η οδική πρόσβαση γίνεται από το χωριό Ίσαρι. Μια πανέμορφη κατηφορική διαδρομή με πολλές στροφές, βουνά κατάφυτα με πανύψηλα δένδρα σου μαγεύουν το βλέμμα. Γοητευτικά τοπία δένουν αρμονικά με τα πορτοκαλοκίτρινα φύλλα. Σε κάθε στροφή του δρόμου προβάλλει ένα μαγευτικό τοπίο, πίσω από πυκνή βλάστηση.

Φθάνοντας στο εκκλησάκι αντικρίσαμε ένα μοναδικό τοπίο. Ο Ναός αυτός αποτελεί ιδιαίτερο φαινόμενο και είναι ένα αξιόλογο αξιοθέατο της Αρκαδίας. Η τοποθεσία μαγευτική, το άφθονο πράσινο, η οργιάδης βλάστηση και τα άφθονα γάρφαρα νερά κάνουν τον επισκέπτη ν' απογειώνεται από το μυστήριο και το κάλλος που αντικρίζει.

Η εκκλησία κτίστηκε μεταξύ του 1050-1100 προς τιμήν της Οσιομάρτυρος Θεοδώρας. Στη μικρή αυτή εκκλησία η φύση έχει θαυματοουργήσει. Δεκαεφτά πελώρια δένδρα είναι φυτρωμένα πάνω στη στέγη της, ενώ από τα θεμέλιά της αναβλύζουν άφθονα νερά. Σύμφωνα με την παράδοση η Οσιομάρτυς μαρτύρησε για την πίστη της και εκτελέστηκε εδώ από τους διώκτες της. Λίγο πριν την εκτέλεσόν ζητησε από τον Θεό «τα μαλλιά μου να γίνουν δένδρα και το αίμα μου ποτάμι για να τα ποτίξω». 500 μ. από την εκκλησία και μέσα σ' αυτή τη μαγευτική τοποθεσία υπήρχε παλιά νερόμυλος. Στη θέση του σήμερα υπάρχει εξοχικό κέντρο. Ο μηχανισμός του νερόμυλου έχει αποκατασταθεί από τους ιδιοκτήτες του και λειτουργεί κανονικά. Η έκπληξη ήταν πως ο ιδιοκτήτης ήταν συμπατριώτης μας από τη Λευκίμη.

Μέσα σ' αυτή τη μαγεία γευματίσαμε με πλούσια παραδοσιακά φαγητά και ντόπιο κρασί. Πήραμε βαθιές ανάσες οξυγόνου και επιβιβαστήκαμε στο λεωφορείο για το παραδοσιακό χωριό Ίσαρι, υψόμ. 850 μ., κάτοικοι 60, που βρίσκεται σε απόσταση 6 χλμ. από το χωριό Βάστα.

Το Ίσαρι είναι ένας οικισμός χτισμένος σε μια κατάφυτη πλαγιά του βουνού Άγιος Ηλίας και απλώνει αμφιθεατρικά τα πέτρινα αφρισιδωτά σπίτια και τα γραφικά μαγαζάκια. Κάναμε στάση για τον απογευματινό καφέ, περπατήσαμε στα καλύτερα αντικρίζοντας τα γύρω βουνά σε μια πανοραμική εικόνα. Η Δύση του ηλίου μάς προστάζει να πάρουμε το δρόμο της επιστροφής, που φάνταζε βαρετός. Μια μέρα μόνο αλλά ήταν γεμάτη με εικόνες, που ομόρφυναν την ψυχή μας. Είναι βάλαμο να μπορεί κανείς σήμερα να δραπετεύει από τη σκληρή πραγματικότητα της ζωής και της πόλης!

Και στην επόμενη εκδρομή μας, λοιπόν, για καινούργιες διαφορετικές εικόνες.

Ευαγγελία Νατσιδου-Κορρέ

Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Θράκης

Συνέχεια από τη σελ. 7

Κρήτη με το σιγκελωτό μελαχρινό μουστάκι, με το κροσάτο μαύρο κεφαλομάντιλο και τις γυαλισμένες μπότες, που χωρίς να είναι σφάχτης στο επάγγελμα, κάθε παραμονή Χριστουγέννων έπαιρνε σβάρνα τις γειτονιές κι έσφαζε τα γουρούνια του χωριού.

Προτού καρφώσει το μαχαίρι του, ένα όμορφο μαυρομάνικο με χρυσά πλουμίδια και φαγωμένη λεπίδα απ' την πολλή χρήση, χάραζε στο λαϊμό του γουρουνιού ένα σταυρό κι έλεγε:

— Άιντε, Καλά Χριστούγεννα σύντεκνοι.

Όταν τέλειωνε, οι γυναίκες του σπιτιού του 'ρχιχαν ζεστό νερό στα χέρια να ξεπλύνει τα αίματα και του 'διναν πικίρ να τα σφουγγίσει.

Ύστερα κατέβαζε με μιας το ποτηράκι με το τσίπουρο που του τρατέρνανε κι έφευγε για άλλο σπίτι.

Το γδάρισμα και το καθάρισμα είναι δουλειά άλλων. Συνήθως το αναλαμβάνει ο άντρας του σπιτιού μ' ένα δυο φίλους του.

Η δουλειά δεν είναι και τόσο εύκολη, γιατί χρειάζεται αν όχι τέχνη τουλάχιστον προσοχή να βγει το πετόσι χωρίς «κουμπότρυπε» για να μπορέσει να χρησιμοποιηθεί. Όσο για τα εντόσθια, πρέπει κι αυτά να βγουν και να χωριστούν από τη λίγδα δίχως να κοπούν.

Έτσι καθαρό πια και ακομμάτιαστο, το περνούν σε μια χοντρή σουβλα και το στήνουν όρθιο με το κεφάλι ψηλά στον τοίχο στο χαγιάτι. Εκεί θα μείνει όλη τη νύχτα να το ευλογήσει ο Χριστός και το πρωί θα κόψουν για να ψήσουν.

Ακόμα πρέπει να πούμε, πως αυτοί που έκοψαν γουρούνια δεν ξεχνούν τους συγγενείς και τους γείτονες που για τον άλφα η βήτα λόγο δεν έκοψαν και θα είναι υποχρεωμένοι να κάμουν Χριστούγεννα χωρίς κρέας.

Κόβουν λοιπόν ένα κομμάτι ψαχνό, λίγο παστό, σκώτι κι ένα δυο κομμάτια άντερα για μπάμπου και τα στέλνουνε μαζί με τις ευχές τους.

Άμα τελειώσει το τριήμερο των Χριστουγέννων, κατεβάζουν το σφαχτό από τη σουβλα και το κομματιάζουν.

Κεντρικό μνημείο είναι το αρχαίο θέατρο, το οποίο κατασκευάστηκε από τον Αργεΐτη Πολύκλειτο λίγο μετά το 370 π. Χ.. Το κοίλο είχε διάμετρο 145 μ., ενώ η ορχήστρα του 30 μ.. Θεωρείται ότι το κοίλο περιλάμβανε δύο διαζώματα με 20 σειρές εδωλίων στα δύο κατώτερα μέρη του και 17 στο ανώτερο μέρος. Κατόπιν τούτου υπολογίζεται πως η χωρητικότητά του ήταν 18.200 θεατές περίπου.

Το θέατρο είχε σχεδιαστεί τόσο μεγάλο, για να εξυπηρετεί τις συγκεντρώσεις των αντιπροσώπων 40 αρκαδικών πόλεων καθώς και όλων των Αρκαδίων, που ήθελαν να παρευρεθούν σ' αυτές.

Παρατηρώντας αυτούς τους χώρους αφουγκράζεσαι το παρελθόν, ακούς τους υπόκωφους ήχους, περιπλανιέσαι στην αιωνιότητα. Όμως, όπως πολλοί αρχαιολογικοί χώροι στην Ελλάδα, έτσι και της Μεγαλόπολης, είναι ξεχασμένοι στο βάθος των χρόνων και συνεπώς ανεκμετάλλευτοι και εκτός από το αρχαιολογικό χώρο ήταν κλειστός για το κοινό και τον

Μέλη του Συλλόγου μας μπροστά στο εκκλησάκι